

FRANCIA KÖLTŐK

GUILLAUME APOLLINAIRE:

RAJNAI MÁJUS

Május a gyönyörű bárkán úszik a Rajnán
Nézik az asszonyok odafenn a hegyen
Oly szépek vagytok és a bárka elmegegyen
Mért sírnak a fűzek miért a Rajna partján

Gubancolódnak a virágzó venyigék
És a cseresnyefák hullt szirmai előttem
Annak a körmei kiért annyit törődtem
Szeme héjai a hervadt szzirompihék

Lassan vezettek az úton a part alatt
Egy medvét egy kutyát egy majmot a cigányok
Egy rossz kordé előtt amelyet egy szamár vont
Míg messze síp füttyült katonazene szállott
A Rajna szőllei közt egyre távolabb

Május a gyönyörű díszül borítja át a
Romokon a babért vadszöllőt rózsafát
Bókol a rajnai szélben a csacska nád
S a fűz a parton és a venyigék virága

PAUL CLAUDEL:

SEGÍTŐ MIASSZONYUNK

A nyomorék gyermek, aki tudja, hogy csöppet sem
büszkéek reá és nem túlságosan rajongnak érte,
ha véletlenül megpihen rajta egy-egy melegebb tekin-
tet fénye,

arcába szökik a vér és hogy föl ne zokogjon, elkezd
nevetni bátran.

Ugyanígy az árvák és a kitagadottak ebben a rossz vi-
lágban

s azok, akiknek nincsen pénzük, se tudományuk és
még csak nem is szellemesek,

ahogy megvannak minden nélkül, barátok nélkül is
ellehetnek.

A szegények zárkóztak, de szívüket megnyerni még-
sem lehetetlen,

csak figyelj egy kicsit rájuk és tartsd őket kissé tisztelőben.

Fogadd el hát tekintetem, ó, te szegény, fogd meg a kezemet, de ne bízz túlságosan benne.

Nemsokára a magam fajtájával leszek együtt és nem is gondolok az életedre.

Ha nem lel valakit, aki szegényebb nála is, a szegénynek nincs biztos barátja.

Ezért jöjj hát, szerencsétlen húgom, és nézz föl Máriára.

Szegény asszony, kinek gyöngék gyermekeid és a férjed iszákos,

ha az embernek nincs határidőre pénze s inkább menekülne már a halálhoz,

ah! ha nincs a világon semmid és életed mégis csupa törődség,

jöjj a templomba, ne szólj egy szót sem, nézd az Isten szülőjét.

Bármily igaztalanság sújtson is és a nyomor bármekkora:

ha a gyermeke szenved, még szerencsétlenebb az anya.

Nézd azt, aki itt áll előtted, egyformán panasztalan és reménytelen,

mint a szegény, aki még szegényebbre lelt és nézik egymást mind a ketten csendesén.

PAUL VALÉRY:

A HAJNAL

Álmaimnak sűrű, balga
zűrzavarja eltűnik,
mihelyt a nap fölillantja
halvány rózsaszíneit,
lelkem a magasba libben
szárnyra kapva ifju hitben:
ez az első énekem,
a porból csak ép kiszöktem
s máris ámulatra szökken
lépteim az értelem.

Üdv! szavak közt összehangzó
szép rokonság még noha
szelfíden és mélyen alvó
fényes iker-mosolya.

Ha zúgnak a kas danái,
lesz belőletek kosárnyi,
s aranyszínű mennyei
létrám lengő lépcséjére
szívem tiszta bölcsesége
fehér lábát fölteszi.

Sok gerincen ó mi hajnal,
ládd: remegni kezdenek,
s már kinyúlanak csapattal,
mik aludni tűntenek:
egyik csillan, másik ásít
és a lusta tétovázik
ujjával egy pikkelyes
fésűn, hogy a közel álom
ízét hozzá kösse láncon,
hangja ha fölzengedez.

Mélyek arcotok redői,
hol jártatok éjszakán,
Eszmék, lelkem szeretői,
kurtizánok tétován?
— S ők felelnek: bölcsen élünk,
halhatatlan jelenlétünk
el nem árult soha még,
nem jártunk mi messze, rejtett,
mint a pókot, ami benned
sűrűsödött, a sötét.

Nem részegít az öröm meg
titkaidon születő
millió napja a selyemnek
látva hogy villan elő?
Nézd a művet, alkotásunk:
kifeszítettük fonálunk
szakadékaid felett,
s reszkető készület által
megragadtuk finom szállal
meztelen természeted.

Lenge fátyluk szertetépve
lelkem megkeresni lép
érzékeim erdejébe
dalaimnak jóshelyét.
Létezés! egyetemes fül!
lelkem befogadni rezdül

minden vágyak véglétét...
reszket óvakodva, halkán,
s néha úgy tűnik, hogy ajkam
eltalálja énekét.

Árnyas szőlőm íme itt van,
kalandjaim bölseje,
és szemem bárhova villan,
tünde képpel lesz tele.
Minden levél minden ágon
fölkínálkozó forrásom,
kortyolom lágy neszeit,
minden étkem, mandulám itt,
minden kehely engem áhít
nyujtva jó gyümölcsseit.

Nem kerülöm én a tüskét,
bár kemény, ébredni jó,
nincsen biztosságra szükség,
eszméket zsákmányoló!
Hogy egy világot rabolj meg,
fájdalmában nincsen oly seb,
mely annak, ki megrabol,
termő seb ne lenne, töke,
s önnön vére meg ne győzze,
hogy valóban birtokol.

Indulok a láthatatlan,
fényes tótükrőkhöz én,
a Reményem úszik abban,
viszi a víz az ölén.
A tűnő időbe vágva
nyaka, melynek nincsen párja,
hullámot hullámra vet.
Megerzi az összerengő
víz alatt a végtelent ő
s egész testében remeg.

JULES ROMAINS:

ESŐS HAJNAL

Kilépek a kapun,
álommal tele még;
szemerklő eső
veri a kezemet.

De egy sugár a rég
elmerült virradatból
körülleng s elvegyül
foszlányos álmaimmal.

És mint egy boldog ajk
sóhaja, hirtelen
olyan tiszta sikoly
lobban át az egen,

hogy föltámad szivemben
a régi reggelek
emléke, mikor épp így
mentem hazúlrul el.

Félig már elhagyott az
ifjúság engemet,
sok csalékony hazugság
nem csal már soha meg.

De mindig elfog újra
az égi meghatottság,
ha ez a fény ragyog
rám, ha elindulok,

és ha újra kiáltja
ez a csöndes-esős
reggeli ég reményét,
amit meg már nem értek.

TRISTAN DEREME:

BÚCSÚ

Hallgatunk. A kútnál a szélre
a két fűzfa bókolni kezd.
S én tudom csönded ellenére,
hogy az utolsó ez az est.

Isten veled. Levelek hullnak.
Megszokott holdfény. Ócska, rongy
díszlet. Gerle. Alkony. Egy csillag
ragyog: mondat végén a pont.

Van erőd még, hogy mosolyogjál
s én szivemben föl ismerem
a puszpáng illatát, mi ott száll
az elhagyatott kerteken.

JULES SUPERVIELLE:

A VILÁG HAJNALA

Ezer zaj született körül,
de még annyira tele csennel:
azt hihette róluk a fül,
ártaílansága dala zeng fel.

Önmagát nézte mind, mi élt,
csupa tükörkép volt a környék,
melyben a lét úgy mendegélt
áhítva bimbózó időjét.

Formát lelve a pálmafák,
melyben tiszta mámoruk ringhat,
mutatni levelük fogát
messziről madarakat hívtak.

Egy hófehér ló fölfedezte
az embert, amint lopva jött
s forgott körülötte a föld
asztológ szívéért kerengve.

A ló cimpája reszketett,
fölnyerített a tágas égre
s e nem-való világ kódébe
burkolózva elügetett.

És akárcsak szép, könnyü felhők,
gyülekeztek lelkük kutatva
az utcákon a gyermekek, nők
s az árnyból kiléptek a napra.

Élesen vonták meg a tájék
határát kakasrikkánások,
de habjával az óceán még
hús partvidék közt tétovázott.

S az időt annyian evezték
s úszták foszforeszkálva át, hogy
a csillagok bennefeledték
a zsongó vizekben az árnyok.

Rónay György fordításai